

Een geschiedenis van de Cromvoirtse Fanfare

Door Bram Coppens

Cromvoirt en de Cromvoirtse fanfare kunnen niet zonder elkaar en zijn al 50 jaar onlosmakelijk met elkaar verbonden. De fanfare heeft een grote maatschappelijke functie binnen de Cromvoirtse gemeenschap. Met 70 betalende leden in een dorp van 800 inwoners is het de vereniging waar het dorp om draait, deze verbindende factor is tegelijkertijd ook de kracht van de fanfare. Het leeft in het dorp, de fanfare betreft het dorp bij alle gelegenheden en evenementen en andersom. Dit resulteert in vele evenementen, serenades en tegenwoordig als hoogtepunt het IJzeren man concert. Deze verbondenheid en gemeenschapszin drijven ook op de onderlinge band van Cromvoirt op zich. Een hechte vereniging die 'typisch Cromvoirts' is.

Reeds voor de Tweede wereldoorlog was er in Cromvoirt al een fanfare. Een kleine en relatief arme vereniging welke in de hedendaagse volksmond 'd'n houten fanfare' genoemd wordt. Een naam die zij te danken heeft aan haar opheffing in de oorlog. Alle instrumenten zijn toen geruild tegen houten balken voor de restauratie van de Cromvoirtse kerk. Deze was zwaar beschadigd geraakt toen de Duitsers hem opgeblazen hebben, aangezien het een strategisch punt voor de geallieerden was richting Langstraat en de Maas. Indertijd was meester Stohr hoofd van de school. Hij was in Cromvoirt benoemd omdat hij ook het orgel in de kerk kon bespelen en als opvolger van meester Roelants, dirigent voor de toenmalige fanfare, kon dienen. Dat dirigentschap stond hem helemaal niet aan en toen de herbouw van de kerk ter sprake kwam heeft hij er persoonlijk met de pastoor voor gezorgd dat de instrumenten geruild werden tegen houten balken zodat het afgelopen was met het dirigentschap wat voor hem een uitkomst was. Volgens de overlevering zijn de instrumenten toen naar de paters in Sparrendael gegaan, maar latere pogingen om daar het vaandel nog terug te vinden zijn op niets uit gelopen. Na het ter ziele gaan van 'd'n houten fanfare' zou het nog tot 1964 duren voordat Cromvoirt weer een fanfare zou kennen.

In 1964 besloot men in Cromvoirt dat er weer eens wat leven in de brouwerij moest komen. Theo Vorstenbosch sr. en Jan van de Braak kwamen van het schouwen af bij Dré Cales, de toenmalige dorpskroeg, aan de bar terecht. Hier ontstond het idee om opnieuw een fanfare op te richten, mede gesteund door Dré Cales zelf. Hoewel er nog geen instrumenten waren begon men in het dorp al te lobbyen voor aspirant leden. Theo Vorstenbosch sr. werd als snel tot voorzitter benoemd en ook een dirigent werd snel gevonden in de persoon van Jan van Helvoort. Uiteindelijk werden er goedkoop wat instrumenten op de kop getikt in Tilburg, met helaas een stemming van een kwart toon te hoog. Een dergelijk verkeerde stemming heeft als gevolg dat je niet met een piano mee kunt spelen. Alle instrumenten moesten uiteindelijk eigenhandig omgebouwd worden met een simpel koperen buisje, een oplossing die op dat moment goed genoeg was. De kwestie rondom de verdeling van instrumenten werd uiteindelijk opgelost door simpelweg even uit te blazen voor de dirigent. Naar aanleiding daarvan besloot hij welk instrument de betreffende persoon op het lijf geschreven was. De eerste repetitie startte dan ook doeltreffend op 5 maart 1964.

Het startkapitaal van de fanfare was middels een donatie in de fanfarekas door Theo Vorstenbosch sr., Jan van de Braak en Dré Cales gerealiseerd. Vervolgens moesten leden ook van begin af aan contributie betalen. Als aanvulling hierop ging men ieder jaar rond voor donaties vanuit het dorp. Bij de oprichting van de fanfare werd de heer Th. Voets (in de omgeving beter bekend als het boerke van Cromvoirt) gevraagd om beschermheer van de fanfare te worden. Hij heeft dat gedaan en zo konden de eerste nieuwe instrumenten bij de firma Peters in Tilburg aangekocht worden. Voets gaf een schenking en schoot de rest van het geld voor. Later heeft hij ook bijgedragen bij de aanschaf van uniformen en instrumenten en werd een vaandel gemaakt door de zusters in Vlijmen. Ook werd aan hem gevraagd bij het bestuur te komen. Dat heeft hij een aantal jaren gedaan. Tegenwoordig zoekt men sponsors maar vroeger was het normaal om een zogenaamde beschermheer te zoeken en

te benoemen die een grote steun was wanneer er nieuwe dingen aangekocht moesten worden. Op 20 maart 1965 werden de nieuwe instrumenten gekocht bij Peeters in Tilburg. Men kon gebruik maken van een gunstige regeling waarbij er voor elke twee gekochte instrumenten, twee in bruikleen werden gegeven. Het eerste uniform, een grijze broek met witte blouse, kwam bij alle leden voor eigen rekening.

Men begon met repeteren op donderdagavond in het café zelf. Dit was een lange smalle 'pijp' alwaar voor velen de eerste noten ooit uit een instrument gekomen zijn. De repetities waren oefening voor de vele activiteiten die komen gingen. Het allereerste nummer wat men ooit ten gehore heeft gebracht was heel toepasselijk 'La Premiere', gespeeld tijdens de eerste serenade achter de IJzeren Man in april 1964. Men was pas net bezig en men had een aantal leden van de Vughtse harmonie nodig voor de 'muzikale noot'. De ex-dienstplichtigen konden gelukkig marcheren. Uiteindelijk liep de serenade vooral uit op een erg gezellige avond.

Ook was er vanaf het begin af aan een Nieuwjaars wandeling, waarbij men op nieuwjaarsdag muziek makend door de Cromvoirtse straten liep. De eerste keer in het jaar 1965 heeft men deze wandeling al moeten stoppen vanwege hevige sneeuwval, zelfs jenever op de ventielen tegen bevriezing kon het uiteindelijke staken van de wandeling niet tegen gaan.

Het was Jan van Helvoort die in 1965 zorgde voor het eerste concert 'buiten de deur'. Jan van Helvoort woonde in Vlijmen alwaar de plaatselijke zusters het vaandel voor de fanfare gemaakt hadden. Naar aanleiding hiervan heeft men in juni van dat jaar een concert gegeven in de kloostertuin voor de zusters en ouderen die in het klooster woonde. Ook ging men op 12 november 1967 onder leiding van Jan voor het eerst op concours in Heeswijk. Dit werd een groot succes aangezien de fanfare een behoorlijk goed resultaat wist neer te zetten voor beginners, namelijk een eerste prijs met 276 punten en een promotie.

Jan van Helvoort was als eerste dirigent dan ook van grote invloed op de fanfare. Naast het feit dat hij optredens, concerten en serenades regelde was hij ook degene die les gaf aan de jeugd. Op deze manier werd de gehele fanfare dan ook echt door de dirigent opgeleid, alleen de tamboers kregen les van Piet Boom. Op 18 december 1967 kwam het dirigentschap van Jan van Helvoort echter op een tragische manier ten einde. Tijdens een serenade ten genoegen van de winkel opening van Willeke van de Leur, kreeg Jan een hersenbloeding waardoor hij deels verlamd raakte. Hoewel hij zelf van mening was dat hij terug zou keren is dit nooit gelukt.

Doordat men in het begin lid was van de Bosche bond, de belangenvereniging voor onder andere harmonie- en fanfareorkesten had men niet enkel wat rechten en de Buma-rechten afgeschermd, maar kon men ook een dirigent via de Bond laten solliciteren. Men vond uiteindelijk datzelfde jaar een nieuwe dirigent in de persoon van Ruud van der Weijden, toenmalig paukenist van het Brabants Orkest.

Door zijn muzikale achtergrond werd in mei 1969 een eerste prijs met promotie behaald bij het eerste en enige concours met deze dirigent. Het was de eerste keer dat er daadwerkelijk concrete vooruitgang geboekt werd. Een andere vooruitgang die geboekt werd tijdens de dirigeerperiode van Ruud van der Weijden was het verkrijgen van een nieuw fanfare uniform in 1970. Het waren blauwe uniformen die de grijze broeken en blouses moesten vervangen.

De opvolger van Ruud van der Weijden werd Harry Geerts. Hij blies al langer mee bij de fanfare en was daarnaast reserve dirigent geweest, hij was daarom ook een prima kandidaat om het stokje over te nemen. Ook met Harry Geerts is de fanfare op concours geweest.

Piet Smolders, de opvolger van Harry Geerts in 1974 bleef een veel langere periode als dirigent bij de fanfare. Ook hij was als invaller bij de fanfare terecht gekomen. Onder zijn toezicht is de fanfare

twee keer op concours geweest, de eerste met promotie, de tweede helaas met minder punten. Piet Smolders deed tevens de opleiding van de saxofoons waar hij erg goed in was.

Een heel belangrijk punt van zijn dirigentschap was het bij elkaar houden van de club. Tijdens zijn dirigentschap was vooral de sfeer heel erg goed, na de repetities ging hij dan ook graag een borreltje mee drinken en het dirigeren deed hij vrijwillig.

Van 23 tot en met 28 oktober 1978 werd voor het 15 jarig bestaan een wieler zesdaagse georganiseerd, dit naar aanleiding van het succes van een vergelijkbaar evenement in het naastgelegen Helvoirt. Er werden twee fietsen op een podium gezet met daar achter rondgaande wijzers. Alle ondernemers uit Cromvoirt hadden een eigen 'team' van twee 'renners' en een coach. Deze teams moesten tegen elkaar fietsen en daar kon geld op ingezet worden. Tussendoor werd er gefietst door allerhande 'prominenten', bijvoorbeeld de oudste inwoners van Cromvoirt. Een deel van de inzet kwam ten goede aan de Fanfare, een deel aan de Cromvoirtse ondernemers. Het evenement werd een groot succes en alle zes de dagen zat zo goed als het hele dorp in de zaal van camping de Vondst. Later, van 13 tot en met 16 oktober 1983, werd dit succes nogmaals herhaald, hetzij in een vierdaagse. Ook dit werd een groot succes.

Na tien jaar onder het dirigentschap van Piet Smolders gespeeld te hebben bleek het in april 1983 tijd voor een nieuwe wind. Deze kwam in de vorm van Bert Langeler, de eerste opgeleide dirigent bij de Cromvoirtse Fanfare. De nieuwe wind kwam dan ook vooral op het muzikale vlak, Bert Langeler bleek een ware beroepsmuzikant welke zijn passie ook goed kon overbrengen op de jeugd.

Tijdens de dirigerperiode van Bert Langeler is er een uitwisseling geweest tussen de Cromvoirtse fanfare en muziekvereniging St. Magdalena uit Linz, Oostenrijk. De aanleiding hiervan was een vakantie van Jan van de Braak, toenmalig bestuurslid, aan het plaatsje Linz in Oostenrijk. Tijdens deze vakantie ging Jan naar de plaatselijke vereniging luisteren en daardoor werd er een contact gelegd. Dit resulteerde in een vierdaagse reis naar Oostenrijk in het Hemelvaart weekend van 1984. In deze reis hebben alle deelnemers een speldje ontvangen bij een officieel bezoek aan de plaatselijke burgemeester. Onderweg naar het gemeentehuis stopte zelfs de trams zodat de fanfare door kon lopen. Muzikaliteit en feest voerden vier dagen lang de boventoon. Als grote afsluiting was er dan ook een groot concert in een lokale boerenschuur.

De Oostenrijkse muziekvereniging is in het kader van deze uitwisseling ook in Cromvoirt geweest. Een concert, een reis naar Volendam en een bootreis naar Marken stonden hier op het programma. Er staat nu nog altijd een vaatje bier wat door deze vereniging cadeau is gedaan als herinnering in het repetitielokaal.

Onder begeleiding van Bert Langeler is de Cromvoirtse Fanfare twee keer gepromoveerd op concours, een keer gebeurde dit in Roosendaal waar het nummer Indian Summer een memorabel hoogtepunt was waarvan de klanken nog immer nagalmen. Het uiteindelijke vertrek van Bert Langeler was zijn eigen beslissing, hij koos uiteindelijk voor een grotere vereniging.

Vervolgens kwam 1989 voor een relatief korte periode Jan van Hamont als dirigent naar voren, al snel werd hij op 16 november 1995 vervangen door Alex van den Akker. Alex was een dirigent waarbij zeker gezelligheid naast het muzikale op de voorgrond moest staan. Door zijn functie als muziekleraar op een school in Waalwijk en zijn rol als dirigent van het Jeugdorkest van de Heineken fanfare en trombonist bij de Heineken fanfare had hij veel muzikale connecties. Op die manier kon hij voor veel verschillende concerten zorgen. Tevens zijn er ook nu nog muzikanten dankzij deze dirigent aanwezig.

In 2001 werd het stokje overgedragen aan Jurgen Nab, welke vervolgens elf jaar dirigent van de fanfare is geweest. In deze elf jaar is de fanfare 3 keer op concours gegaan waarbij men één keer gepromoveerd is, dit was zeer onverwacht. Later kwam men hier enigszins van terug en heeft men

vrijwillig een stapje terug gedaan. Tevens werd onder Jurgen Nab het eerste IJzeren Man Concert georganiseerd. Inmiddels is Jurgen Nab sinds april 2012 vervangen voor Martijn Pepels, die na ca 1 jaar is opgevolgd door Ralf Jacobs, de huidige dirigent van de Cromvoirtse fanfare. De jaren vanaf 2002 zijn een meer recente periode waarin men nog niet van een echte 'historie' kan spreken, deze zijn dan ook niet uitgebreid meegenomen in deze geschiedschrijving.

Bron:

Archief Cromvoirtse Fanfare

Vergadering met eerste leden/(oud) leden